

## Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 19 mars 1915 kl. 4 e. m.

*Utlåtande, angående regleringen av utgifterna under riksstatsens sjätte huvudtitel, innefattande anslagen till civildepartementet.*

(3:e avd.)

### Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1915 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t i punkt 1 under sjätte huvudtiteln föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 3,000 kronor att av Kungl. Maj:t ställas till statsministerns förfogande för avlönande av en handsekreterare. *Handsekreterare åt statsministern.*

[1.]\*)

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 3,000 kronor att av Kungl. Maj:t ställas till statsministerns förfogande för avlönande av en handsekreterare.

2:o) Under punkt 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till provisorisk lönerreglering för befattningshavare i civildepartementet, i enlighet med de av chefen för justitiedepartementet tillstyrkta grunder och förordade villkor, på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag av 13,785 kronor, därav högst 325 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester. *Provisorisk lönerreglering för departementet.*

[2.]

\*) Hänvisar till punkt i statsverkspropositionen.

*Bihang till riksdagens protokoll 1915. 6 saml. 6 häft. (Nr 6.)*

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 5 i det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 januari 1915.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må till *provisorisk lönereglering för befattningshavare i civildepartementet*, i enlighet med de av chefen för justitiedepartementet tillstyrkta grunder och förordade villkor, på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag av 13,785 kronor, därav högst 325 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

*Extra föredragande inom departementet.* 3:o) Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 3 av denna huvudtitel föreslagit, hemställer utskottet,

[3.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till avlönande av *en extra föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 7,000 kronor, därav 2,500 kronor skola anses utgöra tjänstgöringspenningar.

*En andre särskild föredragande inom departementet.* 4:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 4 gjorda framställning får utskottet hemställa,

[4.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till avlönande av *en andre särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 4,000 kronor.

*En tredje särskild föredragande inom departementet.* 5:o) Kungl. Maj:t har i punkt 5 föreslagit riksdagen att till avlönande av en tredje särskild föredragande inom civildepartementet på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 3,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 6—9 i statsrådsprotokollet.

[5.]

Utskottet, som finner behovet av ytterligare en särskild föredragande ådagalagt, och icke heller i övrigt haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må till avlönande av *en tredje särskild föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 3,000 kronor.

6:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 6 därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet sid. 9 i ämnet innehåller, får utskottet hemställa, *Biträdande föredragande inom departementet.*

[6.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till avlönande av *en biträdande föredragande inom civildepartementet* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 3,000 kronor.

7:o) Under tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 7 gjorda framställning får utskottet hemställa, *Förhöjning av amanuens-arvoden m. m.*

[7.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *förhöjning av de inom civildepartementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli anställda amanuensernas arvoden m. m.* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 24,000 kronor.

### Överståthållarämbetet.

8:o) Kungl. Maj:t har i punkt 8 föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kan komma att i ämnet avlätas, tillsvidare för ändamålet beräkna en höjning från och med år 1916 av det å ordinarie stat upptagna anslaget till överståthållarämbetet, 97,822 kronor, med 10,000 kronor eller till 107,822 kronor. *Överståthållarämbetet.*

[8.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Provisorisk  
löneförbättring för  
extra tjänst-  
innhavare  
hos över-  
ståthållar-  
ämbetet.

[9.]

9:o) I punkt 9 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänsteinnehavares avlöningsförmåner på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 10,600 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 11—12 i statsrådsprotokollet.

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande år anvisats ett belopp av 10,300 kronor. Den nu föreslagna ökningen är föranledd därav, att en av kanslisterna anses böra från och med år 1916 komma i åtnjutande av ett ålderstillägg å 300 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *provisorisk förbättring av de hos överståthållarämbetet anställda manliga och kvinnliga extra tjänstinnehavares avlöningsförmåner* på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 10,600 kronor.

Utgivande av  
»Polisunder-  
rättelser».

[10.]

10:o) I punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 26,400 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 13—14 i statsrådsprotokollet.

För innevarande år är för utgivande av tidningarne »Polisunderrättelser» och »Meddelanden angående automobiltrafik» anvisat ett extra anslag å 28,200 kronor, varav beräknas belöpa å den förstnämnda tidningen 26,400 kronor och å den sistnämnda 1,800 kronor. Emellertid är avsett att i samband med utfärdande av ny förordning om automobiltrafik och införande av en ordnad registrering av autobiler låta kostnaderna för utgivande av »Meddelanden angående automobiltrafik» bestridas av inflytande registreringsavgifter, vadan nu föreslagits anslaget upptaga under ovan angivna förändrade rubrik och med ett till 26,400 kronor nedsatt belopp.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, får alltså hemställa,

att riksdagen må till fortsatt utgivande av tidningen »*Polisunderrättelser*» på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 26,400 kronor.

11:o) Kungl. Maj:t har i punkt 11 föreslagit riksdagen att till bestridande av utgifter för registrering av automobiler på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 46,000 kronor att i första hand utgå av inflytande registreringsavgifter för automobiler.

*Registrering  
av automo-  
biler.  
[11.]*

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

### Landsstaterna i länen.

12:o) I punkt 12 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kan komma att avlåtas till riksdagen, beräkna en höjning från och med år 1916 av det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna, 920,525 kronor, med 2,200 kronor till 922,725 kronor.

*Tjänstemän  
och betjante  
vid läns-  
styrelserna.  
[12.]*

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

13:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 13 därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 19 och 20) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Tillfällig  
löneförbättring  
åt krono-  
fogdar,  
häradsskri-  
vare och  
länsmän.  
[13.]*

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 793,500 kronor för beredande av tillfällig löneförbättring under samma år åt 117 kronofogdar, 116 häradsskrivare och 516 länsmän, att utgå med följande belopp, nämligen:

för 11 kronofogdar (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en var 800 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 400 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för en var av övriga 106 kronofogdar 600 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 400 kronor tjänstgöringspenningar;

för 10 häradsskrivare (i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) en var 900 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön, 500 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg;

för 106 häradsskrivare (i övriga län) en var 700 kronor, därav 200 kronor skola anses utgöra lön och 500 kronor tjänstgöringspenningar; och

för samtliga häradsskrivare extra förvaltningsbidrag med 75 kronor för varje fullt 5,000-tal av folkmängden i tjänstedistriktet;

för 4 länsmän (i Tärna distrikt av Västerbottens län samt i Arjeplogs, Jukkasjärvi och Karesuando distrikt av Norrbottens län) en var 1,000 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag;

för 66 länsmän (övriga länsmän i Västerbottens och Norrbottens län samt länsmännen i Jämtlands län) en var 1,300 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar, 200 kronor ortstillägg och 200 kronor förvaltningsbidrag; samt

för en var av övriga 446 länsmän 1,100 kronor, därav 600 kronor skola anses utgöra lön, 300 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor förvaltningsbidrag.

Polisväsendet  
på lands-  
bygden.  
[14.]

14:o) Kungl. Maj:t har i punkt 14 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 425,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet bi-

träda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 21 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förvarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 425,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till *avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

15:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 15 gjorda framställning får utskottet hemställa,

Arvode åt  
lappfogdar  
m. m.

att riksdagen må, i likhet med vad förut under en följd av år ägt rum, för *juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna* på extra stat för år 1916 anvisa 20,500 kronor.

[15.]

## Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

Ang.  
ålderstillägg  
för vissa  
kvinnliga  
biträden i  
väg- och  
vattenbygg-  
nadsstyrelsen.

[16.]

16:o) I punkt 16 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen godkänna sådan ändring av de genom kungl. kungörelsen den 10 juni 1912 stadgade allmänna villkor och bestämmelser för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar, att kvinnligt biträde av nuvarande lägre grad i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som, efter intjänande av båda ålderstilläggen i denna grad, befordras till biträdesbefattning av nuvarande högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i den högre graden.

Till stöd för denna framställning har departementschefen, enligt det vid statsverkspropositionen fogade utdrag av protokollet över civilärenden den 14 januari 1915, åberopat vad chefen för finansdepartementet förut samma dag anfört i fråga om ålderstillägg för kvinnliga biträden hos vissa ämbetsverk.

Med erinran att innevarande riksdag för skrivbiträden i vissa under finansdepartementet lydande centrala ämbetsverk medgivit enahanda förmån som den nu ifrågasatta, får utskottet hemställa,

att riksdagen må godkänna sådan ändring av de genom nådiga kungörelsen den 10 juni 1912 stadgade allmänna villkor och bestämmelser för de å vissa domstolars, ämbetsverks och myndigheters stater uppförda biträdesbefattningar, att kvinnligt biträde av nuvarande lägre grad i väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som, efter intjänande av båda ålderstilläggen i denna grad, befordras till biträdesbefattning av nuvarande högre grad, må omedelbart komma i åtnjutande av ett ålderstillägg i den högre graden.

Förstärkning  
av arbets-  
krafterna hos  
väg- och  
vattenbygg-  
nadsstyrelsen.

[17.]

17:o) I punkt 17 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för tillfällig förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 3,600 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1915 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 23—26 i statsrådsprotokollet.



Utskottet har tagit under överbägande, huruvida skäl kunde förefinnas att bibehålla ett anslag för ifrågavarande ändamål även sedan styrelsens arbetsbörda blivit, på sätt departementschefen anfört, lättad genom vissa ärendens överflyttande till lautbruksstyrelsen. Då emellertid hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förefinnes en ej obetydlig arbetsbalans, huvudsakligen vilande på den tekniska avdelningen, varest jämväl den begärda förstärkningen, såsom hittills, skulle tagas i anspråk, och nyssberörda lättnad i arbetet endast till en del lär komma denna avdelning till godo, har utskottet icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag.

I likhet med departementschefen förutsätter dock utskottet härvid, att denna förstärkning i förening med den omständigheten, att befattningen med vattenavledningsärendena avlyftats från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, skall medföra balansens avarbetande, så att anslag för ifrågavarande ändamål ej vidare skall bli erforderligt.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *tillfällig förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 3,600 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att förskottsvis redan under år 1915 av tillgängliga medel utanordna beloppet.

18:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 18 därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 26) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Inspektion  
av enskilda  
järnvägars  
rullande  
materiel.*

[18.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *anordnande av inspektion av enskilda järnvägars rullande materiel* på extra stat för år 1916 anvisa 7,400 kronor att för ändamålet ställas till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande.

19:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 19 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 27) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Undersökningar av mindre hamnar och farleder m. m.*

[19.]

att riksdagen må, i likhet med vad förut under en följd av år ägt rum, på extra stat för år 1916

anvisa ett anslag av 10,000 kronor till *undersökningar av mindre hamnar och farleder* ävensom till *upprättande av planer till anläggning eller ombyggnad av broar*, då dylika arbeten icke äro förenade med vägföretag.

*Understöd-  
jande av  
brobyggnader  
och, före-  
trädesvis  
mindre, hamn-  
byggnader  
m. m.*

[20.]

20:o) Under tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 20 gjorda framställning och med hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid 27—28) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 ställa till Kungl. Maj:ts förfogande till *understödjande av brobyggnader och, företrädesvis mindre, hamnbyggnader* samt *upprensning av där och farleder* ett anslag av 600,000 kronor.

*Iståndsät-  
tande av  
Sandvikens  
hamn på  
Öland.*

[21.]

21:o) Kungl. Maj:t har i punkt 21 föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående anslag för anordnande av skydd mot stendrift i Sandvikens hamn samt bortmuddring av i hamnen inkommen sten, tillsvidare för ändamålet beräkna ett anslag på extra stat för år 1916 av 50,000 kronor; med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1915 utanordna beloppet.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

*Skydds-  
åtgärder för  
Falkenbergs  
yttre hamn.*

[22.]

22:o) I punkt 22 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till besridande av kostnaden för utförande av skyddsåtgärder för Falkenbergs yttre hamn i överensstämmelse med ett av professorn W. Fellenius upprättat förslag med däri av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda ändringar och tillägg bevilja ett anslag av 130,000 kronor samt därav på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 50,000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1915 utanordna beloppet.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 28—41 i statsrådsprotokollet.

Enligt förenämnda förslag skulle de tilltänkta skyddsåtgärderna bestå dels av en yttre vågbrytare, dels av en förlängning av den södra hamnarmen.

Den yttre vågbrytaren skulle utgå från land över det s. k. Långarevet i nära sydlig riktning ut till Mellanrevet och fortsätta över detta i huvudsakligen sydöstlig riktning till revets södra ände, varifrån den skulle till ungefär 350 meters längd utsträckas på djupare vatten i sydlig riktning för att med en därefter följande sträcka av omkring 80 meter i sydöstlig riktning avslutas med ett pirhuvud. Mellan Långarevet och Mellanreven skulle å det djupaste stället lämnas en 100 meter bred öppning för beredande av infart till hamnen denna väg för fiskebåtar och andra mindre fartyg och för att underlätta hamnens befriande från dravis.

Vågbrytaren, som i slutligt skick skulle erhålla en höjd av 1 meter över medelvattenytan med en bredd i denna vattenlinje av 6 meter samt slänter av 1 : 2 å utsidan och 1 : 1,5 å insidan, skulle utföras helt och hållet av stenfyllning med de undre och inre delarna av mindre sten och stenskärv samt de yttre och övre delarna av större stenar, som över vattenytan skulle ordnas så, att de i någon mån skulle binda varandra. Vågbrytarens pirhuvud skulle utgöras av en cirka 21 meter lång och 6,2 till 9,2 meter bred betonoöverbyggnad med stembeklädnad i råköpp. Å yttre delen av pirhuvudet skulle uppsättas en nu å södra hamnarmen befintlig fyr.

Förlängningen av den södra hamnarmen skulle ske i rak linje med den yttre sydliga senast utbyggda delen samt utföras såsom stenfyllning med 3 meters krönbredd 0,5 meter över medelvattenytan och yttre och inre slänter i 1 : 1  $\frac{1}{4}$ , med den inre kärnan av mindre och den yttre betäckningen av större sten.

I samband med dessa skyddsarbetens utförande skulle den nuvarande inseglingen till hamnen ändras, därvid den skulle komma att bli förenad med en något mindre stark riktningsförändring och sålunda, särskilt för större fartyg, bli något förbättrad.

Kostnaden för de i detta förslag ingående skyddsåtgärderna har beräknats till 510,000 kronor.

Med hänsyn till såväl nuvarande ekonomiska situation som ock den för hamnbyggnaden avsedda konstruktionens jämförelsevis svaga beskaffenhet med därav antagligen föranledda höga underhållskostnad har utskottet icke kunnat undgå att hysa en viss tvekan beträffande förevarande anslagskrav. Emellertid har utskottet å andra sidan be-

Utskottets  
yttrande.

aktat, att behovet av åtgärder för förbättrande av hamnanläggningen måste anses till fullo ådagalagt och att förslaget synes innebära den under de givna förhållandena enda möjliga lösningen av frågan. På grund härav och då förbättringen av hamnförhållandena i Falkenberg även torde medföra ett visst tillgodoseende av ett allmänt intresse samt vidare staden Falkenberg avgivit förbindelse att bestrida den icke av statsmedel utgående kostnaden för företaget ävensom att för framtiden efter färdigbyggandet ansvara för underhållet av skyddsarbetena, till följd varav anspråk på ytterligare bidrag av allmänna medel till vare sig byggnad eller underhåll icke böra ifrågakomma, har utskottet ansett sig böra tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag, och detta jämväl med hänsyn därtill, att ifrågavarande arbetsföretag synes väl ägnat att i sin mån motverka rådande arbetslöshet.

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må såsom bidrag till bestridande av kostnaden för utförande av *skyddsåtgärder för Falkenbergs yttre hamn* i överensstämmelse med ovanberörda av professor Fellenius upprättade förslag med däri av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen gjorda ändringar och tillägg bevilja ett anslag av 130,000 kronor samt därav på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 50,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av tillgängliga medel förskottsvis redan under år 1915 utanordna beloppet.

*Bidrag till  
anläggning  
eller för-  
bättring av  
vägar m. m.*

23:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 23 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 42) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

[23.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *bidrag för anläggning av nya samt förbättring eller omläggning av backiga eller eljest mindre goda vägar* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 2,500,000 kronor.

*Villkor för  
statsbidrag  
till vägan-  
läggningar  
m. m.*

[24.]

24:o) I punkt 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avseende å de statsbidrag, som för år 1916 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprepning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907 och den 27 februari 1914.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 42—43 i statsrådsprotokollet.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en av herr *E. Molin* i Dombäcksmark m. fl. inom andra kammaren väckt motion (nr 69), vari hemställes, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts ovan nämnda förslag måtte besluta, att i avseende på de statsbidrag, som för år 1916 kunna komma att av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprepning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelse den 31 maj 1907.

Med avseende å vad motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Beträffande först denna motion vill utskottet erinra om följande.

Uti en inom första kammaren vid 1914 års förra riksdag väckt motion (nr 54) hade herr *E. Lindblad* föreslagit, att riksdagen måtte besluta, att för åtnjutande av statsbidrag med  $\frac{2}{3}$  av anläggningskostnaden för nya eller omlagda allmänna vägar skulle uppställas villkoret, att för väganläggningen erforderlig mark skulle kostnadsfritt tillhandahållas av landsting, kommuner eller enskilda.

Till stöd härför anfördes huvudsakligen, att motsvarande villkor uppställas vid beslut om anläggning av nya statsbanor samt i fråga om beviljande av understöd från anslaget till anläggande av enklare vägar i de tre nordligaste länen. Genom antagande av ett dylikt villkor för understöd från det allmänna vägbyggnadsanslaget vunnos en i och för sig önskvärd likformighet beträffande villkoren för åtnjutande av understöd av ifrågavarande art, vartill komme, att härigenom anslaget bleve, i större utsträckning än hittills, tillgängligt för befrämjande av ett intensivare utbyggande av vägar.

Vid behandlingen av motionen yttrade statsutskottet, att utskottet funnit det av motionären framställda förslaget synnerligen beaktansvärt, och riksdagens beslut utföll i enlighet med motionärens, av utskottet biträdda hemställan med viss av utskottet föreslagen begränsning beträffande tiden för villkorets trädande i tillämpning.

Därefter väckte herr *Molin* vid sistlidet års senare riksdag en motion av samma innehåll som den nu ifrågavarande. Statsutskottet anförde i häröver avgivet utlåtande, att utskottet, som funnit olämpligt, att riksdagen skulle upphäva en av årets första riksdag beslutad be-

Utskottets  
yttrande.

stämmelse, innan densamma kommit i tillämpning, redan av denna anledning ansåge sig böra avstyrka motionen, och utskottets i enlighet härmed gjorda hemställan blev av riksdagen bifallen.

De skäl, som föranlett riksdagen att uppställa ifrågavarande villkor för erhållande av statsbidrag, äga, enligt utskottets uppfattning, fortfarande oförminskad giltighet. Vad särskilt beträffar den av motionären framförda farhågan, att villkoret skulle innebära ett allvarligt hinder för igångsättandet av vägbyggnadsföretag under ett antal år framåt, kan någon erfarenhet, ägnad att bestyrka denna uppfattning, ännu icke hava förvärvats. Härtill kommer, att utskottet har all anledning antaga, att de sakkunniga, vilka av chefen för finansdepartementet tillkallats för verkställande av utredning rörande väghållningsbesvärets utjämning m. m., i sitt blivande utlåtande icke lära underlåta att behandla jämväl frågan om villkor för statsbidrag till vägväsendets upphjälpande och att det sålunda icke kan anses lämpligt att innan berörda utredning föreligger vidtaga någon mera väsentlig ändring i dessa villkor. Utskottet får alltså avstyrka motionen.

Vidkommande härefter Kungl. Maj:ts förslag har utskottet intet annat att erinra mot de för närvarande gällande villkoren än i vad densamma avse sättet för utbetalningen av statsbidragen. I denna fråga har utskottet inhämtat, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samband med avgivande av yttrande över av särskilda kommitterade för granskning av statens bokföring avgivet förslag i fråga om den centrala statsbokföringen erinrat om lämpligheten av sådan ändring i de författningar, som fastställa villkoren för åtnjutande av anslag till allmänna arbeten, att på väg- och vattenbyggnadsstyrelsen överflyttades bestyret med utbetalningen av dessa anslag. Statskontoret har uti häröver infortrat yttrande anfört, att från och med år 1915 väg- och vattenbyggnadsstyrelsens befattning med ärenden angående statsbidrag från norrländska avdikningsanslaget samt från allmänna avdikningsanslaget överflyttats på lantbruksstyrelsen. Vid sådant förhållande borde den ifrågasatta ändringen i villkor för erhållande av statsbidrag vidtagas endast i kungörelsen den 14 november 1913, avseende anslaget till anläggning av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, samt i kungörelsen den 27 juni 1914, rörande anslagen till väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt upprepning av åar och farleder. Bestyret med utbetalning av dylika statsbidrag

borde lämpligen överflyttas från statskontoret till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Ovannämnda kommitterade hade meddelat, att kommitterade komme att inom den närmaste tiden framlägga förslag till förändrad bokföring för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt ändrade bestämmelser i avseende å dess kassarörelse. Enligt dessa bestämmelser finge väg- och vattenbyggnadsstyrelsen från och med år 1916 sin kassarörelse helt och hållet förmedlad genom riksbanken. Statskontoret skulle icke längre tillhandahålla väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kassaförslag, och skulle följaktligen icke vidare för nu ifrågakvarande ändamål bestrida utgifter för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Med hänsyn till de sålunda vunna upplysningarna synes det utskottet lämpligt att, därest statskontoret på grund av Kungl. Maj:ts beslut icke vidare kommer att bestrida utgifter för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, den befattning med ärenden angående statsbidrag från av riksdagen beviljade anslag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprepning av åar och farleder, som enligt riksdagens skrivelser den 31 maj 1907 och den 27 februari 1914 tillkommer statskontoret, från den tidpunkt, Kungl. Maj:t må bestämma, övertages av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Med hänsyn till lämpligheten av att likformiga bestämmelser gälla för utbetalningar av alla statsunderstöd för vägföretag har utskottet tillika velat uttala önskvärdheten av, att motsvarande stadgande meddelas jämväl beträffande det under punkt 25 här nedan av utskottet tillstyrkta anslag till enklare vägar i de tre nordligaste länen.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och med avslag å herr Molins ovanberörda motion, i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, medgiva, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1916 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprepning av åar och farleder, skola gälla de *allmänna villkor och bestämmelser, vilka finnas intagna i riksdagens skrivelser den 31 maj 1907 och den 27 februari 1914*; dock att, därest statskontorets befattning med bestridande av utgifter för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kom-

mer att på grund av Kungl. Maj:ts beslut upphöra, den befattning med ärenden angående statsbidrag från av riksdagen beviljade anslag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprensning av åar och farleder, som enligt riksdagens nämnda skrivelser tillkommer statskontoret, må från den tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, övertagas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.

Anläggande  
av enklare  
vägar i Norr-  
bottens, Väster-  
bottens och  
Jämtlands  
län.

25:o) I punkt 25 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 500,000 kronor att, i enlighet med de i kungl. kungörelsen den 14 november 1913 angivna grunder, användas till anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.

[25.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 43—48 i statsrådsprotokollet.

Med åberopande av vad utskottet under punkt 24 här ovan anfört beträffande sättet för utbetalningen av understöd från ifrågavarande anslag, får utskottet hemställa,

att riksdagen må på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 500,000 kronor att, i enlighet med de i kungl. kungörelsen den 14 november 1913 angivna grunder, användas till *anläggande av enklare vägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.*

Motioner  
ang. anslag  
till väg-  
anläggningar  
m. m.

26:o) I två likalydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren (nr 18) av herr *H. Fahlén* m. fl. och den andra inom andra kammaren (nr 21) av herr *C. J. Öberg* m. fl., har föreslagits, att riksdagen måtte för år 1916 anslå ett belopp av 100,000 kronor att användas till anläggande av enklare vägar inom Västernorrlands län på de villkor och bestämmelser, som Kungl. Maj:t kan finna gott föreskriva.

Härjämte har uti en av herr *G. Rosén* inom första kammaren väckt motion (nr 48) hemställts, att riksdagen måtte ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag av 250,000 kronor för år 1916 till anläggning av enklare utfartsvägar i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län.



Vidare hava herrar *N. G. Åkerlindh* och *A. Mossberg* i en inom andra kammaren väckt motion (nr 41) hemställt, att riksdagen ville besluta, att som extra anslag för ombyggnad, eventuellt nybyggnad och förbättrande av enskilda vägar, som i en snar framtid kunna till allmänt underhåll antagas i Värmland, anslå för år 1916 av statsmedel 100,000 kronor.

Slutligen har herr *O. Osberg* i en inom samma kammare väckt motion (nr 70) föreslagit, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det tacktes Kungl. Maj:t utreda på vad sätt och under vilka villkor statsunderstöd bör beredas företag, som avse nybyggnad eller förbättring av till allmänt underhåll ej indelta utfartsvägar samt för riksdagen framlägga det förslag, som av utredningen kan föranledas.

Beträffande de av motionärerna till stöd för deras olika förslag anförda skäl tillåter sig utskottet hänvisa till motionerna.

Vidkommande först herrar *Fahléns m. fl.* och *Öbergs m. fl.* motioner vill utskottet, utan att ingå på ett bedömande av spørgsmålet, huruvida under normala ekonomiska förhållanden statsbidrag till anläggning av enklare vägar inom Västernorrlands län, må kunna komma att beviljas, framhålla att synnerligen starka betänkligheter måste möta mot att under nuvarande situation belasta budgeten med utgifter för ett ändamål, sådant som det förevarande, vilket, om än i och för sig behjärtansvärt, likväl torde kunna utan alltför stora olägenheter för närvarande undanskjutas. Då härtill kommer, att de av chefen för finansdepartementet tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning rörande väghållningsbesvärets utjämning m. m., enligt vad utskottet inhämtat, komma att i sitt blivande utlåtande till behandling upptaga frågan om de olika vägtyper, som böra med statsbidrag understödjas och att resultatet av berörda utredning synes böra avvaktas, innan ytterligare anslag för nu ifrågavarande vägtyp beviljas, kan utskottet icke tillstyrka motionerna.

Utskottets  
yttrande.

Beträffande herr *Roséns* motion, vilken synes avse åstadkommande av en vägtyp för de tre nordligaste länen av ännu enklare beskaffenhet än den, som tillkommit genom det för dessa län beviljade särskilda anslaget, vill utskottet till en början erinra om följande:

Uti en av motionären vid 1914 års förra riksdag inom första kammaren väckt och vid den senare riksdagen förnyad motion gjordes framställning om skrivelse till Kungl. Maj:t om verkställande snarast möjligt genom erfarna, praktiska män av utredning, huruvida och i vad mån åtgärder skulle kunna vidtagas för att nedbringa kostnaderna för anläggning av vissa allmänna vägar.

Första kammarens andra tillfälliga utskott, till vilket motionen remitterats, hemställde, att motionen icke måtte av kammaren bifallas. Kammarens beslut utföll också i enlighet med denna hemställan med 61 röster mot 48, vilka tillföll ett av herr Rosén under överläggningen framställt yrkande, att den ifrågasatta utredningen skulle avse de olika vägtyper, som kunde komma till användning för ett snart tillgodoseende av det mest trängande behovet av vägar, särskilt i övre Norrland.

Med hänsyn till att ovannämnda sakkunnigas utredning kommer att omfatta jämväl förevarande spörsmål, finner sig utskottet icke kunna tillstyrka beviljande av något anslag till det av motionären angivna ändamålet.

Vad slutligen angår herrar Åkerlindhs och Mossbergs samt herr Osbergs motioner, anser sig utskottet, med hänsyn till de ekonomiska konsekvenser av nästan oöverskådlig räckvidd, som otvivelaktigt skulle föranledas av ett statens understödjande, på sätt av motionärerna ifrågasatts, av enskilda vägar, icke kunna tillstyrka motionerna.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- a) att herr Fahléns m. fl. och herr Öbergs m. fl. ovanberörda motioner icke må av riksdagen bifallas;
- b) att jämväl herr Roséns omförmälda motion icke må vinna riksdagens bifall;
- c) att herrar Åkerlindhs och Mossbergs förenämnda motion icke heller må av riksdagen bifallas; samt
- d) att herr Osbergs ovannämnda motion icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

### Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

*Personliga  
avlöningsstill-  
lägg till vissa  
befattnings-  
havare i medi-  
cinalstyrelsen.*

27:o). Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 26 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 49) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

[26.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 2,100 kronor för beredande av *personliga avlö-*

*ningstillägg under nämnda år för å övergångsstat uppförda befattningshavare hos medicinalstyrelsen i enlighet med de för provisorisk lönereglering för befattningshavare i medicinalstyrelsen för år 1914 fastställda grunder och villkor.*

28:o). Kungl. Maj:t har i punkt 27 föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kan komma att avlåtas angående ny lagstiftning om skyddskoppypmpning, beräkna en höjning från och med år 1916 av det å ordinarie stat upptagna anslaget till statsmedicinska anstalten, 59,150 kronor, med 10,000 kronor eller till 69,150 kronor.

Statsmedicinska anstalten.

[27.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

29:o). Kungl. Maj:t har i punkt 28 föreslagit riksdagen att för upprätthållande av driften av ett vid den statsmedicinska anstalten tillsvidare inrättat farmaceutiskt laboratorium å extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 15,600 kronor.

Farmaceutiskt laboratorium vid statsmedicinska anstalten.

Beträffande utredningen i ämnet tillåter sig utskottet att hänvisa till sid. 50—51 i statsrådsprotokollet.

[28.]

Utskottet hemställer,

att riksdagen må för *upprätthållande av driften av ett vid den statsmedicinska anstalten tillsvidare inrättat farmaceutiskt laboratorium* å extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 15,600 kronor.

30:o) Kungl. Maj:t har i förslaget till riksstat för år 1916 under »Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården», såsom oförändrat ordinarie anslag, reservationsanslag, till resestipendier åt förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra provinsialläkare, biträdande provinsialläkare och stadsläkare uppfört ett belopp av 2,500 kronor.

Resestipendier till förste provinsialläkare m. fl. läkare.

Vidare har Kungl. Maj:t, på sätt inhämtas av punkterna 34, 36 och 41 här nedan, likaledes med oförändrade belopp i riksstatsförslaget upptagit ordinarie reservationsanslagen till resestipendier åt vid rikets hospital och asyler anställda läkare å 500 kronor, åt ordinarie läkare

vid länslasarett och därmed likställda sjukhus å 1,500 kronor, samt åt läkare för studier i tuberkulossjukvård å 1,000 kronor.

I samband med behandlingen av frågan om åtgärder för ernående av största möjliga sparsamhet i statsutgifterna har departementschefen i ingressen till det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över civilärenden den 14 januari 1915 (sid. 3 och 4) meddelat, att Kungl. Maj:t genom kungörelse den 17 december 1914 föreskrivit, att med åtgärder för utdelning för år 1915 av vissa resestipendier skulle tillsvidare anstå, samt att det vore all anledning förmoda, att de ifrågakomna beloppen icke alls komme att utgå för det med respektive anslag avsedda ändamål utan komme att inbesparas till statsverket. Bland dessa resestipendieanslag har departementschefen angivit, förutom vissa andra under sjätte huvudtiteln uppförda anslag, varom nu ej är fråga, ovanberörda ordinarie reservationsanslag. Med hänsyn till de jämförelsevis små belopp, vartill samtliga de av departementschefen sålunda angivna anslagen uppginge, har departementschefen ansett, att inbesparandet för år 1915 av dessa belopp icke borde föranleda till motsvarande nedsättning av de anslagsbelopp, som äskades för år 1916.

Utskottet håller emellertid före att, då de på omförmälda reservationsanslag uppkommande besparingar utan vidare bliva under år 1916 för respektive ändamål tillgängliga, det icke är behöfligt att å samma års riksstat uppföra dessa anslag. Beträffande det under denna punkt först omförmälda anslaget får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må besluta, att ordinarie reservationsanslaget till resestipendier åt förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra provinsialläkare, biträdande provinsialläkare och stadsläkare å 2,500 kronor skall ur riksstaten för år 1916 uteslutas.

*Motion ang.  
statsbidrag  
till avlöande  
av municipalläkare.*

31:o) I en inom andra kammaren av herr C. L. Olausson m. fl. väckt motion (nr 13) har hemställts, att riksdagen må besluta att på ordinarie stat från och med 1916 uppföra ett förslagsanslag av 5,000 kronor, att enligt vissa grunder av Kungl. Maj:t användas såsom bidrag till avlöande av municipalläkare i municipalsamhällen med mindre invånarantal än 2,500.

Till stöd för detta förslag hava motionärerna åberopat en vid sistlidet års förra riksdag inom andra kammaren i samma ämne väckt motion (nr 156), vars motivering var av följande lydelse:

»Därest å landet uppstår fråga att för sjukvården få anställd extra provinsialläkare med rätt att vid befordran räkna tjänstår lika med

civila läkare i statens tjänst, skall, jämlikt läkarinstruktionen den 30 december 1911, framställning i ärendet göras hos Kungl. Maj:t. Därvid bör framställningen åtföljas av, bland annat, förslag rörande station och tjänstgöringsdistrikt för läkaren. Uti ett dylikt distrikt, som i allmänhet består av en eller flera landskommuner, kan jämväl ett municipalsamhälle ingå såsom beståndsdel. Har Kungl. Maj:t medgivit bildandet av ett extra provinssiälläkaredistrikt, kan Kungl. Maj:t vidare, där förhållandena sådant påkalla, på av vederbörande gjord framställning, bevilja statsbidrag till extra provinsialläkarens avlöning. Riksdagen har nämligen såsom bidrag till extra provinsialläkares avlöning på ordinarie stat från och med år 1914 uppfört ett förslagsanslag av 30,000 kronor. Skulle emellertid ett municipalsamhälle på grund av sitt läge eller eljest icke lämpligen kunna eller få jämte en eller flera landskommuner bilda ett extra provinsialläkardistrikt, står ingen annan utväg öppen för municipalsamhället än att för tillgodoseende av sjukvården inom samhället självt anställa och avlöna en så kallad municipalläkare. Men icke nog härmed, utan municipalsamhället är då dessutom utestängt från möjligheten att erhålla statsbidrag till läkarens avlöning, alldenstund statsbidrag, såsom förut nämnts, endast utgår till extra provinsialläkares avlöning.

Om man bortser från de allra största municipalsamhällena, torde med fog kunna påstås, att dylika samhällen i allmänhet äro mindre bärkraftiga i ekonomiskt avseende. Betungade som de äro icke blott med utskylder till moderkommunen utan även av utgifter, som föranledas av ordnings-, byggnads-, brand- och hälsovårdsstadgarnas särskilda tillämpning inom samhällena, torde det därför ofta vara rätt kännbart för dem att själva helt bekosta municipalläkarens avlöning. Härvidlag torde man böra taga i betraktande, att, då ett municipalsamhälle med minst 2,500 invånare avlönar egen municipalläkare, denne utan särskilt tillstånd äger rätt att vid befordran räkna tjänstår lika med civila läkare i statens tjänst. Önskar däremot municipalsamhälle med mindre invånarantal än 2,500 bereda rätt till tjänstårsberäkning för en av samhället avlönad municipalläkare, skall ansökning därom göras hos Kungl. Maj:t.

Att ett municipalsamhälle med mindre invånarantal har svårare än ett municipalsamhälle med större invånarantal att självt helt bekosta en municipalläkare torde få anses ostridigt. Också måste ett municipalsamhälle med ett invånarantal understigande 2,500 redan av nyssnämnda anledning i fråga om anställandet av läkare anses intaga en mindre gynnsam ställning än ett municipalsamhälle med ett invånar-

antal av 2,500 och därutöver. Bortsett härifrån torde den omständigheten, att läkaren i ett municipalsamhälle av den förra kategorien icke utan vidare äger rätt till tjänstårsberäkning utan därutinnan är beroende av Kungl. Maj:ts endast för viss, mera begränsad tid meddelade tillstånd till tjänstårsberäkning, i avsevärd mån bidra till att ett sådant municipalsamhälle icke kan erhålla en skicklig läkare mot lika låg avlöning som ett municipalsamhälle av den senare kategorien. En bidragande orsak härtill är naturligen jämväl den omständigheten, att läkaren i ett municipalsamhälle med mindre invånarantal än 2,500 icke kan påräkna lika stora extra inkomster som en läkare i ett municipalsamhälle med 2,500 invånare och därutöver. Härförutom torde böra beaktas, att ett municipalsamhälle med ett invånarantal, understigande 2,500, även om behovet av en municipalläkare därstädes vore synnerligen trängande, icke torde erhålla rätt till tjänstårsberäkning för läkaren, såvida icke avlöningsförmånerna uppgå till omkring 2,500 kronor. Har nu ett sådant municipalsamhälle icke den ekonomiska ställning, att det kan anslå tillräckliga medel, för att läkaren skall kunna erhålla rätt till tjänstårsberäkning, bliver följden den, att municipalsamhället måste så gott som helt och hållet vara i avsaknad av läkarhjälp, huru av behovet påkallad denna än må vara.

Visserligen torde den invändningen göras, att vederbörande hava att i förekommande fall vända sig till provinsialläkaren i orten. Emellertid finnas inom riket, bland annat, på den bohuslänska kusten en del mindre municipalsamhällen, där man till följd av platsens avlägsna och isolerade läge ute i skärgården och därav följande bristfälliga kommunikationer, särskilt höst- och vintertiden, icke kan betjäna sig av den i orten stationerade provinsialläkaren eller åtminstone icke utan högst avsevärda ekonomiska uppoffringar för den enskilde. I sådant fall och då ett municipalsamhälle med mindre invånarantal än 2,500 på grund av sin ekonomiska ställning icke anses lämpligen kunna betungas med hela kostnaden för anställande av en municipalläkare inom samhället, synes mig därför billighet och rättvisa kräva, att staten träder hjälpende emellan och bidrager till läkarens avlöning. Något väsentligt hinder härför torde näppeligen kunna anses föreligga uti den i läkarinstruktionen gjorda skillnaden mellan läkare i stad och på landet, då municipalsamhällen i allmänhet och särskilt de här åsyftade närmast torde vara att likställa med landsbygden.

Vidkommande storleken av statsbidraget torde böra erinras, att statsbidrag till extra provinsialläkares avlöning utgår med högst 1,500 kronor och under förutsättning att vederbörande anslå minst lika stort

belopp till extra provinsialläkarens avlöning. Då här emellertid förutsättes, att statsbidraget skall utgå endast i mycket trängande fall, har det syntts, som om statsbidraget skulle kunna fixeras till högst 1,000 kronor och bära utgå endast under förutsättning, att vederbörande municipalsamhälle självt bidrager med minst lika mycket eller därutöver med det belopp, som Kungl. Maj:t, i enlighet med grunderna för beviljande av tjänstårsberäkning för extra provinsialläkare, finner erforderligt.

Vad åter beträffar tiden för statsbidragets beviljande, torde denna med hänsyn till de ändrade förhållanden, som kunna inträffa med avseende å behovet av statsbidraget, icke bära bestämmas till mer än 5 år i sänder.

Därjämte torde bära föreskrivas, att vad i läkarinstruktionen den 30 december 1911 finnes föreskrivet angående extra provinsialläkares tillsättande och entledigande skall i tillämpliga delar gälla för municipalläkare, vilken åtnjuter statsbidrag, men att denne i övrigt skall vara underkastad läkarinstruktionens bestämmelser rörande municipalläkare.»

Sedan statsutskottet i vederbörlig ordning anhållit om medicinalstyrelsens utlåtande över motionen, har styrelsen uti skrivelse den 1 april 1914 anfört följande:

»Den s. k. provinsialläkardistriktsskommittén, som framkom med förslag till upprättande av s. k. municipal- (resp. köpings-) läkare, framhöll (sid. 108—109 i betänkandet) att läkare, anställda för ifrågavarande samhällen, numera fullt så mycket som stadsläkare i de mindre städerna hade sin verksamhet koncentrerad till samhällena, att sådana befattningar således onekligen vida mer överensstämde med stads- än provinsialläkartjänster.

I flera över provinsialläkardistriktsskommitténs betänkande avgivna yttranden framhölls, att, därest, såsom kommittén föreslagit, det invånarantal, som skulle för municipalsamhälle eller köping medföra rätt till tjänstårsberäkning för en där anställd läkare, sattes så lågt som till 1,200, det kunde befaras, att dylika tjänster skulle tillskapas allenast för tjänstårsberäkningens skull, utan att något verkligt behov av tjänsten förefunnos, och med alltför låga löneförmåner. På grund härav föreslog medicinalstyrelsen i underdånigt utlåtande angående provinsialläkardistriktsskommitténs betänkande, att för åtnjutande av rätt till tjänstårsberäkning för egen läkare för samhället dess invånarantal i regel icke finge understiga 2,500, vilket ock blev i § 53 mom. 1 av nämnda läkarinstruktionen den 30 december 1911 fastställt.

Enligt § 53 mom. 2 kan emellertid köping eller municipalsamhälle med mindre invånarantal än 2,500 erhålla sådan rätt till tjänstårsberäkning för en för samhället anställd läkare, därest på underdånig ansökning Kungl. Maj:t vid prövning av ärendet finner skäl till bifall.

Det ligger emellertid i sakens natur, att sistnämnda bestämmelse avser allenast sådana undantagsfall, där behovet av en läkare eller av ytterligare en läkare å orten är synnerligen trängande och icke kan tillgodoses på annat sätt. Hittills har dylik tjänstårsrätt endast i ett fall medgivits, nämligen genom nådigt brev den 11 juli 1913 för Kalix municipalsamhälle. Det lär ock vara nödigt att härvidlag tillämpa en viss försiktighet på det att icke ovanberörda olägenheter må göra sig gällande.

Skulle bidrag av statsmedel till municipalläkares avlöning kunna erhållas, bliver det säkerligen just i sådana fall, där behovet av särskild läkare för municipalsamhälle kan med fog ifrågasättas, som framställning om statsbidrag framkomme och, om statsbidrag erhöles, skulle härav de ovan anförda olägenheter, som man velat undgå, måhända i stället befrämjas.

Municipal- (resp. köpings-) läkarinstitutionen är ännu föga utvecklad. Att, såsom i motionen föreslås, införa olikartade bestämmelser med avseende å tillsättning och entledigande för läkare, som tillhöra samma kategori av tjänsteläkare, synes medicinalstyrelsen vara mindre lämpligt. Exemplet av extra provinsialläkarinstitutionen är i detta hänseende ganska visst icke efterföljansvärt. Municipal- (resp. köpings-) läkare böra tillsättas i enahanda ordning som stadsläkare — med vilka de, enligt medicinalstyrelsens såväl som provinsialläkardistriktsskommitténs åsikt, äro likställda — det vill säga med vederbörlig fullmakt.

Vad särskilt samhällena å bohuslänska kusten vidkommer, äro förhållandena därstädes uti ifrågavarande hänseende föga ägnade att övertyga medicinalstyrelsen om behovet av tillgång till statsbidrag för avlöning av municipalläkare.

Sålunda hava de båda i närmaste grannskap till varandra belägna samhällena Smögen och Gravarne ingått till Kungl. Maj:t med anhållan om rätt till tjänstårsberäkning (och statsbidrag) var för sig för en municipalläkare.

Uppenbarligen vore det särdeles olämpligt att här i närhet till varandra stationera två tjänsteläkare. De skulle för övrigt under åtminstone för närvarande rådande läkartillgång förmodligen icke båda kunna tillsättas. Och att med statsbidrag understödja sådan anordning kan väl icke gärna ifrågakomma.



Bättre vore, att båda samhällena slöte sig tillsammans för att er- hålla en läkare. Men för sådant fall behöves icke understöd av stats- medel.

På grund av vad sålunda anförts håller medicinalstyrelsen för sin del före, att fog icke finnes för bifall till ifrågavarande motion.»

Då den av motionärerna åberopade utredningen i ärendet icke är av beskaffenhet att hava kunnat övertyga utskottet om lämpligheten av att statsbidrag utgår till avlönande av ifrågavarande läkare, får utskottet, med stöd jämväl av vad medicinalstyrelsen i ämnet anført, hemställa,

Utskottets  
yttrande.

att herr Olaussons m. fl. ifrågavarande motion icke må av riksdagen bifallas.

32:o) I punkt 29 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 1,300 kronor till beredande av tilläggsarvode åt extra provinsialläkarna i Malå och Bjurholms distrikt med 800 kronor för den förre och 500 kronor för den senare.

Tilläggs-  
arvode åt  
extra  
provinsial-  
läkarna i  
Malå och  
Bjurholms  
distrikt.

Vidkommande utredningen i ämnet hänvisas till sid. 52 i statsråds- protokollet.

[29.]

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts före- varande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må på extra stat för år 1916 be- vilja ett anslag av 1,300 kronor till beredande av till- läggsarvode åt extra provinsialläkarna i Malå och Bjur- holms distrikt med 800 kronor för den förre och 500 kronor för den senare.

33:o) I punkt 30 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels medgiva sådan ändring av lönestaterna för statens hospital och asyler, att i staten för Vadstena hospital och och asyl må uppföras ytterligare en biträdande läkare med de avlöningsförmåner, som genom kungl. brev den 30 juni 1913 tillerkänts sådana läkare,

Anställande  
av ytterligare  
en biträdande  
läkare vid  
Vadstena  
hospital  
och asyl.

dels föreskriva, att för åtnjutande av dessa avlöningsförmåner skola gälla de i nämnda kungl. brev i detta avseende stadgade villkor och bestämmelser,

[30.]

dels ock förklara, att vad som erfordras för beredande av dessa löneförmåner, skall utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 53—57 i statsrådsproto- kollet.

Utskottet, som funnit behovet av ifrågavarande läkarbefattning ådagalagt och ej heller i övrigt haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag hemställer,

att riksdagen må

a) medgiva sådan ändring av lönestaterna för statens hospital och asyler, att i staten för Vadstena hospital och asyl må uppföras ytterligare en biträdande läkare med de avlöningsförmåner, som genom nådigt brev den 30 juni 1913 tillerkänts sådana läkare;

b) föreskriva, att för åtnjutande av dessa avlöningsförmåner skola gälla de i nämnda nådiga brev i detta avseende stadgade villkor och bestämmelser;

c) förklara, att vad som erfordras för beredande av dessa löneförmåner, skall utgå av förslagsanslaget till hospitals underhåll.

*Resestipendier till vid rikets hospital och asyler anställda läkare.*

34:o) Kungl. Maj:t har i förslaget till riksstat för år 1916 under »Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården», såsom oförändrat ordinarie anslag, reservationsanslag, till resestipendier åt vid rikets hospital och asyler anställda läkare uppfört ett belopp av 500 kronor.

Under åberopande av vad utskottet uti punkt 30 anfört, får utskotte hemställa,

att riksdagen må besluta, att ordinarie reservationsanslaget till resestipendier åt vid rikets hospital och asyler anställda läkare å 500 kronor skall ur riksstaten för år 1916 uteslutas.

*Anläggning av hospital vid Strängnäs.*

[31.]

35:o) I punkt 31 har Kungl. Maj:t förslagit riksdagen, att av det för uppförande av en för 800 sinnessjuka avsedd statsanstalt å biskopsbostället Sundby nr 1 om 2 mantal i Strängnäs socken av Södermanlands län m. m. beviljade anslaget å 3,300,000 kronor på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 800,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid 57—59 i statsrådsprotokollet.

Riksdagens revisorer hava i sin år 1914 avgivna berättelse angående statsverket bland annat anfört, att med genomförandet av den föreliggande byggnadsplanen dels vissa byggnader skulle få ett läge, som måste anses mindre förmånligt och betinga betydande grundläggningskostnader, dels ock avsevärda svårigheter torde uppstå för ordnande

på ett tillfredsställande sätt av avloppsförhållandena å tomten. Med anledning härav hade Kungl. Maj:t anbefallt medicinalstyrelsen att, med biträde, där så erfordrades, av särskilda sakkunniga, dem styrelsen skulle äga tillkalla, skyndsamt verkställa ytterligare undersökning av grundförhållandena å det område, där byggnaderna för hospitalet avsåges att uppföras, samt vidtaga de förändringar i avseende å de särskilda byggnadernas förläggning, som vid undersökningen funnes lämpliga och kunde bidra att nedbringa grundläggningskostnaderna och möjliggöra bättre ordnande av avloppsförhållandena.

Enligt vad utskottet inhämtat hava åtgärder i det av Kungl. Maj:t angivna syftet numera av styrelsen vidtagits.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, hemställer,

att riksdagen må av det för *uppförande av en för 800 sinnessjuka avsedd statsanstalt å biskopsbostället Sundby n:r 1 om 2 mantal i Strängnäs socken* av Södermanlands län m. m. beviljade anslaget å 3,300,000 kronor på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 800,000 kronor.

36:o) Kungl. Maj:t har i förslaget till riksstat för år 1916 under »Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården», såsom oförändrat ordinarie anslag, reservationsanslag, till resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus uppfört ett belopp av 1,500 kronor.

*Resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus.*

Under återopande av vad utskottet uti punkt 30 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må besluta, att ordinarie reservationsanslaget till resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus å 1,500 kronor skall ur riksstaten för år 1916 uteslutas.

37:o) I punkt 32 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter, företrädesvis tuberkulossjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosavdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 400,000 kronor;

*Anslag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.*

*dels* besluta, att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag från berörda anslag skola gälla av Kungl. Maj:t fastställda grunder;

[32.]

*dels ock* medgiva,

att, därest av riksdagen till ifrågavarande ändamål förut beviljade belopp icke bliva till fullo tagna i anspråk de år, varför de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras; samt

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötes-passevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommuner, föreningar eller enskilda för anläggning av tuberkulossjukvårdsanstalter.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 62—64 i statsrådsprotokollet.

I jämförelse med den för innevarande år för ifrågavarande ändamål anvisade anslagssumman innebär Kungl. Maj:ts förslag en nedsättning av 200,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under ifrågavarande punkt föreslagit, hemställer,

att riksdagen må

a) till *bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter*, företrädesvis tuberkulos-sjukstugor, tuberkulossjukhus och tuberkulosavdelningar på andra sjukvårdsanstalter, på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 400,000 kronor;

b) besluta, att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av statsbidrag från berörda anslag skola gälla av Kungl. Maj:t fastställda grunder;

c) medgiva,

att, därest av riksdagen till ifrågavarande ändamål förut beviljade belopp icke bliva till fullo tagna i anspråk de år, varför de anvisats, återstoden må för ett annat år för ändamålet disponeras; samt

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till

förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommuner, föreningar eller enskilda för anläggning av tuberkulossjukvårdsanstalter.

38:o) Ut i punkt 33 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen *dels* att till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 500,000 kronor;

*Anslag till  
driftkostnader  
vid tuberku-  
lossjukvårds-  
anstalter.*

[33.]

*dels ock* att i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av ifrågavarande statsanslag besluta:

a) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som provas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats i allmän sjuksal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag, dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må förmedlas av den omständigheten, att avgiften för vård av person från annan ort utgår med högre belopp;

b) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning, att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje tusental av länets eller stadens invånare, däri dock ej inberäknat antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn eller tuberkulossjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller viss stad, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

c) att Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 65—71 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förvarande framställning får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) till *bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulos-sjukvårdsanstalter* på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 500,000 kronor;

b) i avseende å allmänna bestämmelser för åtnjutande av ifrågavarande statsanslag besluta:

1:o) att statsbidrag må utgå allenast till sådan anstalt, som provas vara på tillfredsställande sätt anordnad och där avgiften för vårdplats i allmän sjuk-sal icke utgår med högre belopp än 1 krona för dag, dock att, där anstalt är avsedd för personer, tillhörande viss kommun eller landstingsområde, hinder för statsbidrags åtnjutande ej må föranledas av den omständigheten, att avgiften för vård av person från annan ort utgår med högre belopp;

2:o) att statsbidraget må bestämmas till högst 50 öre för dag och patient, för vilken avgiften ej är högre än 1 krona om dagen, dock med den inskränkning att för län eller stad, som ej deltagar i landsting, statsbidrag ej i något fall må utgå till flera sjukplatser än en på varje tusental av länets eller stadens invånare, däri dock ej inberäknat antalet sjukplatser å kustsjukhus och kustsanatorier för skrofulösa barn eller tuberkulossjukvårdsanstalt, som är avsedd för vård av sjuka från hela riket utan företräde för sjuka från visst län eller viss stad, samt med undantag därjämte beträffande Jämtlands och Norrbottens län, där statsbidrag må utgå för varje sjukplats utan inskränkning i förhållande till invånarantalet; och

3:o) att Kungl. Maj:t i övrigt må föreskriva de bestämmelser och villkor, som för statsbidragets åtnjutande kunna finnas lämpliga att stadga.

*Resebidrag  
till vissa pa-  
tienter vid  
kustsana-  
torierna.*

39:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 34 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 72) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

[34.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag å 10,000 kronor för beredande av

*bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de vid västkusten belägna statsunderstödda kustsanatorierna, att utgå under de villkor Kungl. Maj:t bestämmer.*

40:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 35 därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 72—73) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa, *Stipendi-  
erg för utbildning  
av tuberkulos-  
läkare.*

[35.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 2,700 kronor att användas till *stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulos-sjukvård.*

41:o) Kungl. Maj:t har i förslaget till rikstat för år 1916 under »Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården», såsom oförändrat ordinarie anslag, reservationsanslag, till resestipendier för läkare, som anmäla sig vilja i utlandet studera tuberkulosens igenkännande, behandling eller hygien, uppfört ett belopp av 1,000 kronor. *Resestipen-  
dier åt läkare  
för studier i  
tuberkulos-  
sjukvård.*

Under återopande av vad utskottet uti punkt 30 anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må besluta, att ordinarie reservationsanslaget till resestipendier för läkare, som anmäla sig vilja i utlandet studera tuberkulosens igenkännande, behandling eller hygien, å 1,000 kronor skall ur riksstaten för år 1916 uteslutas.

42:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 36 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 73—74) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa, *Folksana-  
torierna.*

[36.]

att riksdagen må, i likhet med vad för en följd av år ägt rum, till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 200,000 kronor att användas i enlighet med av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser.

Understöd-  
jande av  
dispensär-  
verksamhet.

[37.]

43:o) I punkt 37 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag å 60,000 kronor att användas till statsbidrag till understödjande av dispensärverksamhet under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 74—75 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, hemställer,

att riksdagen må på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag å 60,000 kronor att användas till statsbidrag till understödjande av dispensärverksamhet under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande.

Behandling  
av medellösa  
lupus-  
patienter.

[38.]

44:o) Under tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 38 gjorda framställning får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 15,000 kronor att enligt därom av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till bekostande av behandling enligt den s. k. *ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten*, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestrides det belopp, som erfordras för patientens resa fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, ävensom för hans underhåll, så länge behandlingen varar.

Kliniker vid  
vanföre-  
anstalterna i  
Stockholm,  
Göteborg och  
Hälsingborg  
m. m.

[39.]

45:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 39 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 76—77) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa

a) för anordnande av kliniker vid vanförelanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg ett anslag av 76,650 kronor;



b) för *anordnande av polikliniker vid nämnda anstalter* ett anslag av 9,000 kronor;

båda beloppen att utgå under de villkor för anslagens åtnjutande, som kunna av Kungl. Maj:t bliva bestämda.

46:o) Kungl. Maj:t har i punkt 40 föreslagit riksdagen att dels på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 8,400 kronor att under de villkor, som kunna av Kungl. Maj:t bliva bestämda, utgå såsom bidrag till underhåll av i samband med vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem, dels ock medgiva, att härutöver må för enahanda ändamål användas de besparingar, som må uppkomma å det för samma ändamål på extra stat för år 1915 anvisade anslaget.

*Anslag till  
driftkostnader  
vid skol- och  
uppfostrings-  
hem för  
vanföra.  
[40.]*

Beträffande utredningen i ämnet hänvisas till sid. 77—81 i statsrådsprotokollet.

Ovanberörda besparingar beräknas av departementschefen komma att uppgå till omkring 19,000 kronor. Om härtill lägges det äskade anslagsbeloppet, 8,400 kronor, skulle alltså för ifrågavarande ändamål under år 1916 komma att stå till disposition ett belopp av 27,400 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förvarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 8,400 kronor att under de villkor, som kunna av Kungl. Maj:t bliva bestämda, utgå såsom *bidrag till underhåll av i samband med vanföreanstalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem*;

b) medgiva, att härutöver må för enahanda ändamål användas de besparingar, som må uppkomma å det för samma ändamål på extra stat för år 1915 anvisade anslaget.

47:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom framställda förslag får utskottet hemställa,

*Bidrag till  
resor för  
vanföra.*

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 15,000 kronor att användas

*41.]*

dels för bidrag till de vanföras jämte vårdares resor till eller från de i samband med vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg anordnade skol- och uppfostringshem och dels för bidrag till resor för de vanföra jämte vårdare till eller från nämnda vanförestalter, att utgå under de villkor för anslaget åtnjutande, som kunna av Kungl. Maj:t bliva bestämda.

Understöd  
åt undervis-  
ningsanstalter  
för vanföra.

[42.]

48:o) Uti punkt 42 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 45,000 kronor att användas dels i överensstämmelse med förut angivna grunder till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra, dels ock för bekostande av dessa anstalters inspektion.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 83—85 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 45,000 kronor att användas dels i överensstämmelse med förut angivna grunder till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra, dels ock för bekostande av dessa anstalters inspektion.

Skyddskopp-  
ympningens  
anordnande.

[43.]

49:o) Kungl. Maj:t har i punkt 43 föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kan komma att avlätas angående ny lagstiftning om skyddskoppympning, med uteslutande ur staten av anslaget till vaccinationens befrämjande, 7,700 kronor, i stället å ordinarie stat från och med år 1916 uppföra ett förslagsanslag till skyddskoppympningens anordnande av 46,000 kronor.

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

50:o) I punkt 44 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsinrättningen å Käsö befintliga koloxidapparaten på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av högst 1,000 kronor.

Karantäns-  
inrättningen  
å Käsö.  
[44.]

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 89—91 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft annat att mot framställningen erinra, än att anslaget synes böra betecknas såsom »förslagsanslag högst» hemställer,

att riksdagen må för bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsinrättningen å Käsö befintliga koloxidapparaten på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag högst 1,000 kronor.

51:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 45 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid 91) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Personligt  
lönetillägg åt  
karantäns-  
läkaren vid  
karantäns-  
inrättningen  
på Käsö G.E  
Hjortzberg.  
[45.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 500 kronor till personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsinrättningen på Käsö Gustaf Ernst Hjortzberg att utgå, så länge han under år 1916 på grund av Kungl. Maj:ts förordnande uppehåller ifrågavarande karantänsläkarbefattning.

## Sociala verk och inrättningar.

52:o) I punkt 46 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för upprätthållande av riks försäkringsanstaltens verksamhet på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag av 244,870 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 93—114 i statsrådsprotokollet.

Upprätthållande av riks försäkringsanstaltens verksamhet.  
[46.]

Till en början vill utskottet erinra därom, att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt i ämnet väckta motioner, på extra

stat för år 1915 anvisat för ifrågavarande ändamål ett förslagsanslag av 213,645 kronor, varav till avlöningar och arvoden beräknats 59,745 kronor. Därefter har Kungl. Maj:t den 11 december 1914 fastställt stat för anstalten för år 1915, slutande å ett belopp av 224,045 kronor. Anledningen till denna kostnadsökning är huvudsakligen att söka i det ombyte av ämbetslokal, anstalten den 1 oktober 1914 nödgats vidtaga.

Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag innebär i jämförelse med den för år 1915 gällande staten en kostnadsökning av 20,825 kronor, vars olika poster framgå av följande tabell:

	1 9 1 5.	1 9 1 6.
	kr.	kr.
Avlöningar och arvoden .....	59,745	66,370
Läkarundersökning m. m. ....	28,500	30,000
Hyra .....	14,800	14,800
Ortsombud .....	59,000	66,000
Semester- och vikariatsersättningar m. m. ....	62,000	67,700
	<b>224,045</b>	<b>244,870</b>
Ökning .....	20,825	

Den å avlöningar och arvoden föreslagna ökningen föranledes därav, att å skaderegleringsbyrån skulle anställas en ny andra gradens tjänsteman, sekreterare, med en årlig avlöning av 5,600 kronor. Ökningen i övrigt är föranledd dels av en begärd ny vaktmästarbefattning, för vilken beräknats ett avlöningsbelopp av 1,175 kronor, dels ock därav, att för en vaktmästare beräknats ett ålderstillägg å 100 kronor. Å dessa posters slutsumma skall emellertid avdragas ett belopp av 250 kronor på grund av, att anstaltens förste vaktmästare åtnjuter förmånen av fri bostad. Ökningen å posten semester- och vikariatsersättningar m. m. är huvudsakligen föranledd därav, att antalet kvinnliga biträdesbefattningar ökats med 4.

Utskottets  
yttrande.

Ehuru utskottet icke kunnat undgå att hysa betänkligheter mot att å anstaltens skaderegleringsbyrå anställa en tjänsteman med enahanda ställning i avlöningshänseende som byråns chef, bortsett från denne sistnämnde tillkommande personligt lönetillägg, har utskottet likväl, då behovet av den föreslagna förstärkningen av arbetskrafterna å byrån synes ådagalagt, icke velat motsätta sig ett bifall till Kungl.

Maj:ts förslag i denna del. Utskottet vill emellertid framhålla, att utskottet genom sitt tillstyrkande av inrättandet av ifrågavarande andragradstjänst icke får anses i någon mån hava tagit ställning till frågan om anstaltens och särskilt skaderegleringsbyråns slutliga organisation och att sålunda den nya tjänsten icke får utgöra hinder för genomförande av den organisation, som ur andra synpunkter kan finnas mest ändamålsenlig.

Beträffande de 4 nya kvinnliga biträdesbefattningarna samt den begärda vaktmästartjänsten har utskottet icke funnit någon anledning till erinran.

Utskottet, som ej heller i övrigt haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet* på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag av 244,870 kronor.

53:o) Kungl. Maj:t har i punkt 47 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 35,900 kronor att användas till ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten.

*Ersättning till postsparbanken för dess bestyr för riksförsäkringsanstaltens räkning.*

Beträffande utredningen i ämnet tillåter sig utskottet hänvisa till sid. 114—115 i statsrådsprotokollet.

[47.]

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 35,900 kronor att användas till *ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten.*

54:o) I punkt 48 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 44,300 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 118—119 i statsrådsprotokollet.

*Anslag för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet.*

[48.]

För innevarande år är anvisat, dels för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, ett belopp av

35,000 kronor, dels ock till ökning av arbetskrafterna hos styrelsen ett anslag av 9,300 kronor. Dessa båda anslag äro i det nu föreliggande förslaget sammanförda till ett anslag å 44,300 kronor.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 44,300 kronor.

Ang. ålders-  
tillägg åt ett  
kvinnligt  
biträde i  
social-  
styrelsen.

55:o) Uti punkt 49 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att kvinnliga biträdet av första graden i socialstyrelsen Greta Oskara Josefina Redlund må från och med år 1915 komma i åtnjutande av första ålderstillägget till lönen med 200 kronor.

[49.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Medling i  
arbetstvister.

[50.]

56:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 50 därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 122) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 25,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän för medling i arbetstvister.

Understö-  
dande av den  
offentliga  
arbetsförmed-  
lingen.

[51.]

57:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 51 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 122—123) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för år 1916 på extra stat anvisa ett förslagsanslag av 65,000 kronor att i och för

*befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket* utgå i huvudsaklig överensstämmelse med de av riksdagen tidigare godkända grunder.

58:o) Ut i punkt 52 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition, som kan komma att avlätas angående underlättande av medellösa arbetssökandes resor för tillträdande av plats, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats å annan ort, för ändamålet beräkna ett förslagsanslag på extra stat för år 1916 av 10,000 kronor.

*Underlättande av medellösa arbetssökandes resor.*

[52.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

59:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 53 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 125) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel.*

[53.]

att riksdagen må, i likhet med vad för flera föregående år ägt rum, såsom *bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 750 kronor.

60:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 54 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 125—128) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Anslag till upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet.*

[54.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 88,000 kronor.

61:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 55 därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 128—131) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Bidrag till föreningen för arbetarskydd i Stockholm.*

[55.]

att riksdagen må, i likhet med vad för de senaste åren ägt rum, såsom *bidrag till bestridande av*

*kostnaderna under år 1916 för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 4,000 kronor.*

*Sjukkas-  
séväsendets  
befrämjande.*

[56.]

62:o) Kungl. Maj:t har i punkt 56 föreslagit riksdagen att från och med år 1916 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till sjukkasseväsendets befrämjande med 143,200 kronor eller från 1,256,800 kronor till 1,400,000 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 131—133 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som funnit behovet av den föreslagna anslagsökningen ådagalagt, får alltså hemställa,

att riksdagen må från och med år 1916 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *sjukkasseväsendets befrämjande* med 143,200 kronor eller från 1,256,800 kronor till 1,400,000 kronor.

*Anslag till  
sjukkassor,  
som med-  
dela moder-  
skapsunder-  
stöd*

[57.]

63:o) Under tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 57 gjorda framställning och med hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 134—136) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd*, på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 50,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som av Kungl. Maj:t bestämmas.

*Tillsyn över  
understöds-  
föreningar.*

[58.]

64:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 58 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 136—139) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 6,000 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för uppehållande under nämnda år av *tillsyn över understödsföreningarna*.



65:o) Kungl. Maj:t har i punkt 59 föreslagit riksdagen att såsom bidrag för år 1916 till internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 750 kronor.

Vidkommande utredningen i ämnet hänvisas till sid. 148 i statsrådsprotokollet.

*Inter-  
nationella  
föreningen  
för arbets-  
löshetens be-  
kämpande.*

[59.]

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må såsom bidrag för år 1916 till  
*internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande*  
på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 750  
kronor.

66:o) Kungl. Maj:t har i punkt 60 föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående anslag till alkoholistvård, som kan komma att avlåtast, tillsvidare för ändamålet beräkna ett anslag å extra stat för år 1916 av 244,000 kronor.

*Anslag till  
alkoholist-  
vård.*

[60.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

67:o) Uti punkt 61 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avvaktan på den proposition angående anslag till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder, som kan komma att avlåtast, tills vidare för ändamålet beräkna ett anslag å extra stat för år 1916 av 70,000 kronor.

*Anslag till  
främjande av  
nykterhet och  
motarbetande  
av drycken-  
skapens  
följder.*

[61.]

Över denna framställning kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

68:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 62 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 153—159) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

*Anslag för  
upprätthåll-  
ande av  
pensions-  
styrelsens  
verksamhet  
m. m.*

[62.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av pensionssty-*

*relsens verksamhet m. m.*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag å 381,000 kronor.

Anslag till  
pensions-  
försäkringens  
genom-  
förande.  
[63.]

69:o) Kungl. Maj:t har i punkt 63 föreslagit riksdagen att för år 1916 på extra stat bevilja *dels* ett förslagsanslag av 4,500,000 kronor för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, *dels ock* ett förslagsanslag av 125,000 kronor till gäldande av statens bidrag för samma år till den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring.

På grund av den i ärendet lämnade utredningen (sid. 159—161 i statsrådsprotokollet) får utskottet tillstyrka bifall till förevarande förslag och alltså hemställa,

att riksdagen må för år 1916 på extra stat bevilja

a) ett förslagsanslag av 4,500,000 kronor för bestridande av *den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring*; samt

b) ett förslagsanslag av 125,000 kronor till gäldande av *statens bidrag för samma år till den jämlikt samma lag anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring*.

Anslag för  
vidtagande av  
åtgärder till  
förebyggande  
och hävande  
av invaliditet.  
[64.]

70:o) I punkt 64 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 200,000 kronor att i enlighet med de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, användas för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 161—164 i statsrådsprotokollet.

För ifrågavarande ändamål har 1914 års senare riksdag medgivit att av pensionsstyrelsen finge disponeras ett belopp av högst 200,000 kronor, att utgå med högst 50,000 kronor av det för år 1914 av riksdagen på extra stat anvisade förslagsanslag för bestridande av på staten belöpande kostnad för genomförande av en allmän pensionsförsäkring samt med återstående belopp av det förslagsanslag för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt pensionsförsäkringslagen, som riksdagen för år 1915 anvisat.

I samband med nu ifrågavarande anslagsäskande har departementschefen anfört bland annat följande. Vid avgivande av förslag till föreskrifter rörande användningen av de för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet anvisade medel hemställde pensionsstyrelsen, att dessa medel borde få användas jämväl såsom bidrag till underhåll åt en sjukbehandlad persons familj. Såsom skäl härför anförde styrelsen, att det med all sannolikhet torde komma att inträffa fall, där det mötte svårighet att börja eller fullfölja sjukbehandling, därest icke den sjukes familj tilldelades något understöd under behandlingen. Visste däremot vederbörande, att hans familj ej under tiden vore lämnad på bar backe, ansåg styrelsen, att det skulle gå lättare att förmå honom att underkasta sig sjukbehandling. Departementschefen har funnit detta styrelsens förslag i allo beaktansvärt, men då en dylik användning av de ifrågavarande medlen icke var avsedd eller ens på tal vid anslagsfrågans behandling i riksdagen, har departementschefen ansett sig förhindrad tillstyrka, att föreskrift i enlighet med styrelsens förslag i denna del utfärdades, med mindre riksdagen haft tillfälle taga del av förslaget. Då emellertid en dylik utvidgad användning av ifrågavarande anslagsmedel skulle vara ägnad att icke oväsentligt befordra det med anslaget avsedda ändamål, vore det departementschefens avsikt att, därest ej riksdagen hade något att erinra mot förslaget, vid frågans upptagande till vidare behandling tillstyrka bifall till pensionsstyrelsens ifrågavarande framställning.

Beträffande detta departementschefens uttalande vill utskottet framhålla, att utskottet till fullo behjärtar det ändamål, pensionsstyrelsen med sin omförmälda framställning velat tillgodose, men att utskottet å andra sidan icke kan förbise, att vid den sålunda ifrågasatta utvidgade användningen av anslaget möjligheten till missbruk icke är helt utesluten. Då utskottet anser sig böra lämna utan erinran vad departementschefen anfört om lämpligheten av bifall till pensionsstyrelsens förslag, har utskottet emellertid velat uttala den förväntan, att pensionsstyrelsen skall ägna noggrann uppmärksamhet åt att missbruk av ifrågavarande medgivande icke må äga rum.

Utskottet, som i övrigt icke haft något att erinra mot bifall till den under ifrågavarande punkt gjorda framställningen, hemställer,

att riksdagen må på extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 200,000 kronor att i enlighet med

de föreskrifter, som av Kungl. Maj:t meddelas, användas för *vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.*

*Ersättning  
till postspar-  
banken för  
bestyret med  
pensions-  
utbetalningar  
m. m.*

[65.]

71:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 65 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 165—167) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1916 till *ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar samt biträde med den frivilliga försäkringens genomförande* bevilja ett förslagsanslag av 50,000 kronor.

*Ersättning till  
mantals-  
skrivnings-  
förrättare för  
uppgörande  
av den i 14 §  
av pensions-  
försäkrings-  
lagen omförmälda för-  
teckning m. m.*

[66.]

72:o) Kungl. Maj:t har i punkt 66 föreslagit riksdagen att för beredande av ersättning åt häradsskrivarna för upprättande av de i § 14 av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag å 50,000 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 167—172 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må för beredande av *ersättning åt häradsskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar* på extra stat för år 1916 bevilja ett förslagsanslag å 50,000 kronor.

*Anslag till  
nationalföre-  
ningen mot  
emigrationen.*

[67.]

73:o) I punkt 67 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 10,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes å sid. 173—191 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som haft under övervägande frågan, huruvida icke under nuvarande ekonomiska situation detta anslag skulle kunna minskas, har likväl, då en sådan nedsättning givetvis skulle kunna befaras komma

att utöva ett ogynnsamt inflytande på resultatet av den verksamhet, som av föreningen utövas, icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må för *understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet* på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 10,000 kronor.

74:o) Under tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 68 gjorda framställning och med hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 191—193) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Anslag till  
hemmet  
Fristad.  
[68.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt stiftelsen Hemmet Fristad* på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 10,000 kronor att utgå under de villkor, Kungl. Maj:t bestämmer.

## Diverse.

75:o) Kungl. Maj:t har i punkt 69 föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 41,500 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall i huvudsaklig överensstämmelse med av Kungl. Maj:t fastställd plan.

Skematisk  
förteckning  
och beskriv-  
ning över  
Sveriges  
vattenfall.  
[69.]

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till sid. 194—201 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts ifrågasvarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 41,500 kronor att ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för *verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en skematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall* i huvudsaklig överensstämmelse med av Kungl. Maj:t fastställd plan.

Anordnande  
av inspektion  
över elektriska  
anläggningar  
för belysning  
eller arbets-  
överföring.

[70.]

76:o) Kungl. Maj:t har i punkt 70 föreslagit riksdagen att för anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring på extra stat för år 1916 anvisa dels 24,800 kronor till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till envar av dem, för år räknat, dels ock 2,600 kronor till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt bemälda inspektörer, med rätt för Kungl. Maj:t att låta av sistnämnda anslag förskottsvis under år 1915 av tillgängliga medel utanordna 600 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet hänvisas till sid. 201—203 i statsrådsprotokollet.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får alltså hemställa,

att riksdagen må för *anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring* på extra stat för år 1916 anvisa

a) till arvoden under samma år åt fyra inspektörer med 6,200 kronor till envar av dem för år räknat ett belopp av 24,800 kronor; samt

b) till ersättning åt skriv- och ritbiträden åt bemälda inspektörer ett belopp av 2,600 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att av sistnämnda anslag förskottsvis redan under år 1915 av tillgängliga medel utanordna 600 kronor.

Statens  
biografbyrå.

[71.]

77:o) På grund av Kungl. Maj:ts i punkt 71 därom gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 204—207) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, *till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå* på extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 26,000 kronor att utgå i första hand av inflytande avgifter för granskning av biografbilder.

Understö-  
djande av det  
frivilliga  
brandvä-  
sendet.

[72.]

78:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts i punkt 72 gjorda framställning och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 207—209) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, *till understöd åt Sveriges riksförbund*

av frivilliga brandkårer på extra stat för år 1916 bevilja ett anslag av 2,500 kronor.

79:o) Under punkt 73 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till täckande av vissa i statsrådsprotokollet omförmälda, av statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 375,557 kronor. *Ersättning för av statskontoret gjorda förskott.*  
[73.]

Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får utskottet hemställa,

att riksdagen må till täckande av förenämnda av statskontoret förskottsvis bestridda utgifter på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 375,557 kronor.

80:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts i punkt 74 gjorda framställning får utskottet hemställa,

*Extra lönetillägg.*  
[74.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 januari 1915 angivna grunder, av *extra lönetillägg för innevarande år* åt en del tjänstemän och betjante i de till civildepartementet hörande ämbetsverk och kårer å extra stat för år 1916 anvisa såsom förslagsanslag ett belopp av 20,000 kronor.

### Övriga ordinarie anslag.

81:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande år äro uppförda under sjätte huvudtiteln har Kungl. Maj:t icke föreslagit annan förändring, än att för utjämning av huvudtitelnslutsumma föreslagits en höjning å det ordinarie förslagsanslaget för bestridande av tryckningskostnader från dess nuvarande belopp 198,279 kronor med 691 kronor till 198,970 kronor. *Övriga ordinarie anslag.*  
[75.]

Utskottet hemställer,

att samtliga ordinarie anslag under sjätte huvudtiteln, som här ovan icke blivit särskilt omförmälda, må för år 1916 fastställas till samma belopp som uti innevarande års riksstat; dock att i förslagsanslaget för bestridande av tryckningskostnader må få göras den jämkning, som för jämnande av huvudtitelns slutsumma kan bli erforderlig.

Stockholm den 19 mars 1915.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

---

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar C. J. G. Swartz, S. H. Kvarnzelius, O. Jonsson, O. M. Strömberg, H. F. Lamm, H. H. K. Ericson, A. Åström, C. G. Ekman, A. C. Lindblad, J. Nilsson, A. Pers och I. E. G. Svensson, samt

från andra kammaren: herrar A. Ekman, H. Andersson i Skivarp, K. V. Rydén i Malmö, C. Persson i Stallerhult, J. B. Eriksson i Grängesberg, G. Odqvist, E. A. Nilson i Örebro, N. A. Nilsson i Kabbarp, A. Wiklund, A. Anderson i Råstock, J. Pålsson och K. O. Strid,

med undantag därav att i behandlingen av punkterna 70—81 deltagit

i stället för herr C. Persson i Stallerhult herr H. Lemke och

i stället för herr N. A. Nilsson i Kabbarp herr A. V. Särström.

---

#### Reservation:

Vid punkt 24 (ang. villkor för statsbidrag till väganläggningar m. m.) av herr A. Pers, vilken ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och herr Molins ovanberörda motion må medgiva, att i avseende å de statsbidrag, som för år 1916 kunna av riksdagen beviljas till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprepning av åar och farleder, skola gälla de allmänna villkor och bestämmelser, vilka



*finnas intagna i riksdagens skrivelse den 31 maj 1907, dock att, därest statskontorets befattning med bestridande av utgifter för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen kommer att på grund av Kungl. Maj:ts beslut upphöra, den befattning med ärenden angående statsbidrag från av riksdagen beviljade anslag till väganläggningar och vägförbättringar samt till bro- och hamnbyggnader ävensom upprepning av åar och farleder, som enligt riksdagens nämnda skrivelser tillkommer statskontoret, må från den tidpunkt, Kungl. Maj:t bestämmer, övertagas av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen.*

---



1915 års riksstat anslår:				Förslag till blivande riksstat:								
Ordinarie anslag		Ordinarie anslag		Landsstaten.	Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
Kronor	ö.	Kronor	ö.		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
		318,500	—	Landshövdingarna .....					318,500	—		
		920,525	—	Tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna. Nuvarande belopp .....								
				ökas med .....					922,725	—		
		56,800	—	Övergångsstat .....					56,800	—		
		213,000	—	Till arvoden åt extra länsnotarier, extra länsbokhållare och övriga extra biträden vid länsstyrelserna, till avlöning åt extra vaktbetjäning därstädes samt till vikariatsersättning under semester för därtill berättigade tjänstemän m. m., <i>reservationsanslag</i> .....					213,000	—		
		1,625,635	—	Fögderiförvaltningarna .....					1,625,635	—		
				Till beredande av tillfällig löneförbättring åt kronofogdar, häradsskrivare och länsmän, <i>förslagsanslag</i> .....							793,500	—
				Till avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, <i>förslagsanslag</i> .....							425,000	—
				Till ersättning för juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge samt till lappfogdar och lappförmän ävensom ordningsmän inom lappbyarna .....							20,500	—
		3,134,460	—	Säger för landsstaten .....					3,136,660	—	1,239,000	—
Väg- och vattenbyggnadsväsendet.												
Väg- och vattenbyggnadsstaten:												
137,800	—			<i>Bestämt anslag</i> .....	137,800	—						
<i>Reservationsanslag:</i>												
45,000	—			Till expenser för allmänna arbeten .....								
45,000	—	227,800	—	Till vägundersökningar .....	90,000	—			227,800	—		
				Till tillfällig förstärkning av arbetskrafterna hos väg- och vattenbyggnadsstyrelsen .....							3,600	—
				Till anordnande av inspektion å enskilda järnvägars rullande materiel .....							7,400	—

<sup>1)</sup> Av Kungl. Maj:t föreslagen ökning, varöfver utskottet framdeles kommer att avgiva särskilt utlåtande.



1915 års riksstat anslår:				Förslag till blivande riksstat:								
Ordinarie anslag		Ordinarie anslag			Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
Kronor	ö.	Kronor	ö.		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
865,200	—			Förste provinsialläkare och provinsialläkare .....	865,200	—						
2,500	—			Till resestipendier åt förste provinsialläkare, provinsialläkare, extra provinsialläkare, biträdande provinsialläkare och stadsläkare, <i>reservationsanslag</i> (utgår).								
22,500	—			Till avlöning åt femton civila läkarstipendiater, <i>reservationsanslag</i> .....	22,500	—						
30,000	—			Bidrag till extra provinsialläkares avlöande, <i>förslagsanslag</i> .....	30,000	—						
		1,172,450	—	Tilläggsarvoden åt extra provinsialläkarna i Malå och Bjurholms distrikt .....			1,300	—	1,173,950	—	19,000	—
<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>												
Sinnessjukvårdsanstalterna:												
3,850,000	—			Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> .....	3,850,000	—						
500	—			Till resestipendier åt vid rikets hospital och asyler anställda läkare, <i>reservationsanslag</i> (utgår).								
				Till uppförande av ett nytt hospital å biskopsbostället Sundby nr 1 i Strängnäs socken av Södermanlands län ...	800,000	—						
180,000	—			Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>förslagsanslag</i> .....	180,000	—						
331,000	—			Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, <i>förslagsanslag</i> .....	331,000	—						
22,000	—			Epileptikeranstalter, <i>förslagsanslag</i> .....	22,000	—						
					4,383,000	—	800,000	—				
Övriga sjukvårdsanstalter:												
15,774	—			Lasarettens underhåll ....	15,774	—						

## 1915 års riksstat anslår:

## Förslag till blivande riksstat:

Ordinarie anslag		Ordinarie anslag			Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
Kronor	ö.	Kronor	ö.		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
1,500	—			Till resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus, <i>reservationsanslag</i> (utgår).								
22,000	—			Till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska	22,000: —							
				Till bidrag för uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter		400,000: —						
				Till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>		500,000: —						
				Resebidrag till vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i>		10,000: —						
				Till stipendier för läkare, som genomgå utbildningskurser i tuberkulossjukvård		2,700: —						
1,000	—			Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulossjukvård, <i>reservationsanslag</i> (utgår).								
				Till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna		200,000: —						
				Statsbidrag till understödjande av dispensärverksamhet, <i>förslagsanslag</i>		60,000: —						
				Till bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, <i>förslagsanslag</i>		15,000: —						
						37,774	—	1,187,700	—			

1915 års riksstat anslår:				Förslag till blivande riksstat:								
Ordinarie anslag		Ordinarie anslag			Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
Kronor	ö.	Kronor	ö.		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
				Vanföreväsendet:								
				Till anordnande av kliniker och polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg .....	85,650: —							
				Till underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra .....	8,400: —							
				Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, <i>förslagsanslag</i> .....	15,000: —							
				Till understöd åt de i Göteborg, Hälsingborg och Stockholm av föreningarna för bistånd åt vanföra inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m., <i>förslagsanslag</i> ...	45,000: —							
4,423,774						154,050		4,420,774		2,141,750		
				Hälsovård i allmänhet.								
225,000				Till bestridande av kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i> .....	225,000							
8,250				Ortopediska institutet .....	8,250							
7,700				Vaccinationens befrämjande, <i>reservationsanslag</i> (utgår).								
16,600				Skyddskoppympningens anordnande, <i>förslagsanslag</i> ...	1) 46,000							
				Karantänsinrättningen på Käsö, <i>förslagsanslag</i> , högst .....	16,600							
				Till bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsinrättningen på Käsö befintliga koloxidapparaten, <i>förslagsanslag</i> , högst .....		1,000						
				Personligt lönetillägg åt karantänsläkaren på Käsö G. E. Hjortzberg .....		500						
3,000				Svenska läkarsällskapet .....	3,000							
3,500				Resestipendier åt civila läkare .....	3,500							
7,000				Till guldande av Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i> ..	7,000			309,350		1,500		
271,050												
5,867,274				Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården .....				5,910,074		2,162,250		

## 1915 års riksstat anslår:

## Förslag till blivande riksstat:

Ordinarie anslag		Ordinarie anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Sociala verk och inrättningar.											
Riksförsäkringsanstalten:											
						244,870	—				
						35,900	—				
16,000	—							16,000	—	280,770	—
Socialstyrelsen:											
148,200	—							148,200	—		
										44,300	—
										25,000	—
										65,000	—
										10,000	—
										750	—
Arbetarskydd:											
81,680	—					81,680	—				
						88,000	—				
						4,000		81,680	—	92,000	—
Socialförsäkring:											
1,256,800	—										

<sup>1)</sup> Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver utskottet framdeles kommer att avgiva särskilt utlåtande.



1915 års riksstat anslår:				Förslag till blivande riksstat:							
Ordinarie anslag		Ordinarie anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
				Till understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i> .....		50,000	—				
				Till uppehållande av tilleya över understödsföreningarna .....		6,000	—				
				Bidrag till den internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande .....		750	—	1,400,000	—	56,750	—
				Nykterhetsverksamhet:							
				Kostnader för alkoholistvården .....		<sup>1)</sup> 244,000	—				
				Främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder .....		<sup>1)</sup> 70,000	—			314,000	—
				Allmänna pensionsförsäkringen:							
		234,600	—	Pensionsstyrelsen .....	234,600	—					
				Till upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i> .....		381,000	—				
				Till bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring, <i>förslagsanslag</i> .....		4,500,000	—				
				Till statsbidrag till den jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring, <i>förslagsanslag</i> .....		125,000	—				
				Till vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet .....		200,000	—				
				Ersättning till postsparbanken för bestyret med pensionsutbetalningar m. m., <i>förslagsanslag</i> ...		50,000	—				
				Ersättning till häradskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omnämnda förteckningar, <i>förslagsanslag</i> .....		50,000	—	234,600	—	5,306,000	—
				Till understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet .....						10,000	—
				Understöd åt stiftelsen »Hemmet Fristad» .....						10,000	—
		1,737,280	—	Säger för sociala verk och inrättningar .....				1,880,480	—	6,214,570	—
		53,000	—	<b>Försäkringsinspektionen.</b>							
				Till upprätthållande av försäkringsinspektionens verksamhet, <i>reservationsanslag</i> , att av bidrag till försäkringsinspektionen direkt utgå .....				53,000	—		

<sup>1)</sup> Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöfver utskottet framdeles kommer att afgiva särskilt utlåtande.

1915 års riksstat anslår:				Förslag till blivande riksstat:							
Ordinarie anslag		Ordinarie anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
<b>Diverse.</b>											
				Till verkställande av undersökningar och arbeten för åstadkommande av en schematisk förteckning och beskrivning över Sveriges vattenfall .....						41,500	—
				Till anordnande av inspektion över elektriska anläggningar för belysning eller arbetsöverföring .....						27,400	—
				Till bestridande av utgifterna för statens biografbyrå, <i>förslagsanslag</i> , att utgå i första hand av inflytande avgifter för granskning av biografbilder .....						26,000	—
				Till understöd åt Sveriges riksförbund av frivilliga brandkårer .....						2,500	—
				Till täckande av vissa utav statskontoret förskottsvis bestridda utgifter.....						375,557	—
				Extra lönetillägg för år 1915, <i>förslagsanslag</i> .....						20,000	—
		375,000	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....				375,000	—		
		150,000	—	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....				150,000	—		
		1,000,000	—	Postavgifter för tjänstebrev och dylika försändelser, <i>förslagsanslag</i> .....				1,000,000	—		
		12,000	—	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....				12,000	—		
		350,000	—	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> .....				350,000	—		
		198,279	—	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp .....	198,279	—		198,970	—		
				ökas med .....	691	—					
		2,085,279	—	Säger för diverse .....				2,085,970	—	492,957	—
		13,478,047	—	<b>Summa</b> .....				13,676,938	—	13,970,562	—